

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ,
ЗА СОБОРНІСТЬ,
ЗА ДЕМОКРАТІЮ

НАРОДНА ВОЛЯ

NARODNA WOLA—THE PEOPLE'S WILL

ОДИН ЗА
ВСІХ, ВСІ ЗА
ОДНОГО

PIK XXXI. Ч. 12. СКРЕНТОН, ПА., 1 ЛЮТОГО, 1941.

ЦІНА ТРИ ЦЕНТИ—PRICE THREE CENTS

SCRANTON, PA., SATURDAY, FEBRUARY 1, 1941. XXXI YEAR. No. 12.

ГІТЛЕР ПОГРОЖУЄ В ПРОМОВІ, ЩО БУДЕ ТОПИТИ АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ, ОБІЦЯЄ НІМЦЯМ ПЕРЕМОГУ В 1941

БРИТИЙСЬКА АРМІЯ В ЛІБІЇ ЗАНЯЛА ДЕРНУ, ПОСУВАЄТЬСЯ В НАПРЯМІ БЕНГАЗІ

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ БЕРЛІНОМ І ФРАНЦУСЬКИМ УРЯДОМ ПЕТЕНА ПОГЛИБЛЮЮТЬСЯ

Адолф Гітлер мав у четвер промову в Берліні з нагоди восьмих роковин перебрання влади в Німеччині й обіцяв при цій нагоді німцям, що війна скінчиться в цьому році їх перемогою.

Загальну увагу звернула на себе та частина промови німецького "фюрера", що зверталась проти Америки. Гітлер заявив, що від початку війни він числився з можливістю американської допомоги для Британії і брав це в рахунок при своїх планах. Потім сказав: "Кожний корабель під конвоем чи без конвою, що надіється в обсягу наших торпед, буде торпедований".

Ці слова прийнято як пряму погрозу в сторону Америки, що її транспорти до Англії на американських кораблях будуть затоплювані німецькими субмаринами.

Гітлер запевнив вкінці, що його спілки з Муссоліні не можна розірвати та що так само не вдасться порожнити італійський нарід з Муссоліні. Муссоліні, попросту, хвилює не має щастя, сказав він, але це не значить, що Італія побила.

Дерна занята британською армією

Бритійська армія в Лівії заняла після чотири-денної битви укріплену італійську пристань Дерна, 175 миль на захід від єгипетського кордону. Так далеко дійшли дотепер британці в Лівії після випертя італійців з Єгипту.

Бритійські звідомлення кажуть, що італійська армія ставила перший раз більший опір під Дернаю і відступила після завзятого бою. Занявши Дерна, британці почали негайно дальший наступ в напрямі Бенгазі, 150 миль далі на захід. Це останній пункт опору італійців у східній Лівії і тому тут чекають великої битви, що може зламати до решти італійський опір у цій колонії.

За обчисленнями нейтральних обсерваторів італійці мають ще до розпорядимості яких 100 тисяч війська у Лівії, тобто кругло половину тої армії, якою проводив італійський маршал Граціані на початку воєнних операцій. Друга половина попала в полон, а по части була винищена. З останків армії тільки яких 50 тисяч стоїть на фронті проти британців, других 50 тисяч розміщені як залога по цілому просторі Лівії і здовж її кордону з сусіднім французьким Тунісом.

Як відомо, з півдня насувається в Лівії на італійців нова загроза, армія "Вільної Франції", що перейшла 300 миль південної лівійської пустині і може незабаром вдарили на італійців з другого боку. В сусіднім французьким Тунісі знаходиться висланник уряду з Віші, маршал Вейган, який ще дотепер не сказав рішального слова про те, яке становище займе його армія.

ПРОТИНІМЕЦЬКИЙ РУХ В ЕВРОПІ

В Берліні арештовано на аеродромі данського підполковника Ерума, який збирався сісти на літака й утікати до Лісбона в Португалії. Його заарештовано на ув'язнення до смерті.

З Норвегії перевезено в останні дні до Берліну коло 100 робітників, арештованих за саботаж. Поруч з тим припинено перевіз норвезьких робітників на працю до Німеччини. Останньої неділі праця радіо-станції в Осло перед висилкою німецької програми була спинена: перерізано всі проводи.

В кількох югославських містах відбулися сутички з місцевими німцями. В Зеніці й Героні були й ранені. Словінські та боснійські робітники напали на заводи на німців, які підготували збори "Швабо-Німецького Культурного Союзу". Їм на поміч стали серби. Співаючи "Гей Славяни" та вигукуючи "Геть Гітлера", "Геть німецький бунд", робітники побили німців, поки прибула поліція. В Героні серб Шиятич напав на гурток німців, що верталися з роботи, і кількох поранив ножом.

Голова Гештапо, Гітлер, виїхав у Норвегію, щоб особисто керувати ліквідацією саботажного руху. Разом з тим має выяснити, чи не давали норвезькі сигнали англіцям підчас летунського нальоту.

Цей атак проти Віші почався день після того, як вернувся до Парижа з Берліна німецький посол, Абец. Негайно після приїзду Абец мав розмову з представником уряду Петена і передав йому жадання Гітлера. Вислід цієї розмови мусів бути невдоволяючий для німців, бо на другий день появилися у паризькій пресі гострі статті проти уряду Петена.

Одною із причин напруження є те, що Петен відмовився прийняти наново Лавала до свого уряду, що було німецьким жаданням. Два тижні тому Петен мав побачення з Лавалом і цей факт прийняли як доказ, що Лавал буде знов допущений до влади. Однак так не сталося. Петен не запросив Лавала до кабінету.

Помер Метаксас
В середу помер в Афинах після операції грецький прем'єр і фактичний диктатор Греції, Метаксас.

Метаксас був генералом, що вийшов з німецької військової школи, і йому приписують головну заслугу за організовану оборону Греції перед італійським нападом і за успіхи грецької армії в Албанії.

Наслідником Метаксаса став його близький співробітник, Корізіс.

Італійці покидають Тепелені
Найновіші вістки з Албанії вказують на те, що після довгого зимового застою там зачинається наново більша військова акція.

Греки підступають з двох сторін під пристань Валону, яка вже знаходиться в районі їх артилерійського обстрілу. Натиск греків від сходу в напрямі Валони примусив італійців до евакуації укріпленої бази Тепелені.

Щоб спинити поступ греків проти Валони, італійці пробували перевести більшу офізиву в північній частині фронту. Однак ця офізива не повелася.

ДАНСЬКА ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ

Відомий данський часопис "Політикен" під натиском нацистів надрукував нацистичну статтю проти В. Черчила. Другого дня після того 94.000 передплатників відмовилися приймати часопис. Коли взяти під увагу, що всього передплатників було 144.000, то ясно стає, чим дихає Данія.

НІМЕЦЬКИЙ БЕНКЕТ У МОСКВІ

Німецький посол у Москві, граф Шуленбург, урядив 27-го січня в Москві бенкет з нагоди сесії річноїї приступлення до влади нацистичної партії. На бенкеті були заступники голови совіта народніх комісарів та комісаріату закордонних справ, Вишинський, комісар закордонного торгу Мікоян та інші високі совітські урядовці.

ЯПОНІЯ ВІРІТЬ В ПОРІЗУМІННЯ З СССР

З Токіо повідомляють, що японські часописи віщують підписання з СССР в ближчому часі важного договору.

Про це саме сказав у бюджетній комісії й міністер Матсуока. Він заявив, що окрім угоди про рибну ловлю СССР готовий вести переговори про такий договір, яким були би залагоджені всі спірні питання між обома країнами.

НІМЕЧЧИНА ДОЗВОЛЯЄ АМЕРИЦІ ЗАБРАТИ 450.000 ВТІКАЧІВ

На запит американського уряду в справі дозволу на виїзд тим, що хотіли би переїхати до Сполучених Держав, німецький уряд відповів, що згоден дозволити виїхати 450.000 особам, переважно жидів, з Німеччини, Голандії, Бельгії, Австрії, Польщі й Чехії. Хто хотів би цими дозволами скористуватись, мусів би їхати спеціальними потягами просто до Лісбона: а звідти до Америки.

У Вашингтонських урядових колах виникає думка, що таке пропозиція має на меті завантажити американські кораблі перевозом втікачів на той час, коли Німеччина "рішуче" вдарили по Англії.

ПРОЄКТ ПРОТИСТРАЙКОВОГО ЗАКОНА

Конгресмен Винсон, голова морської комісії конгресу, вніс проєкт закону про обмеження страйків в підприємствах, які працюють для американської флоти. Згідно з його проєктом, який складений на зразок подібного залізничного закону, робітники і підприємці мусіли б віддавати свої суперечки на розгляд спеціальної комісії, призначеної президентом. Коли б якась сторона не прийняла рішення комісії, тоді повинні робітники могли б рішитись вийти на страйк, однак не зараз, а шойно після упливу 30 днів. Винсон каже, що його закон не хоче обмежувати прав робітників, тільки дає спробою обидвом сторонам толагодити суперечку мирним шляхом, не перериваючи погрібно для оборони держави праці.

ХІНА ПЕРЕМОЖЕ ЯПОНІЮ ПРИ ПОМОЦІ АМЕРИКИ

Генерал Чіан Кайшек заявив у інтерв'ю, що коли Сполучені Держави даватимуть Хіні хоч половину тієї допомоги, як Англії, то хіні самі справляться з Японією і Сполучені Держави не потребуватимуть воювати з нею.

КРИПС ЗБІРАЄТЬСЯ ПОКИНУТИ МОСКВУ

Німецьке радіо повідомило, що англійський посол у Москві, Крипс, збирається покинути свою посаду. Відомості ці подано на підставі інформацій з англійських та американських дипломатичних джерел.

ВТЕЧА ГОЛОВИ УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ЮНІЇ

Слідчий ньюйорської легіслятурної комісії, Вінделс, що розслідує комуністичну пропаганду, заявив, що голова учительської юнії, Чарлз Гендлі, невідомо куди втік. Слідча комісія два рази жадала, щоб він подав списки членів юнії. Він відмовився. Тоді шериф розпорядився арештувати його. Та коли поліція прийшла до помешкання, щоб виконати наказ, Гендлі вже не було. Він зник невідомо куди.

ВЕЛИКІ ЗАРОБІТКИ СТАЛЕВОЇ КОМПАНІЇ

Найбільша сталева спілка, Юнайтед Стейтс Стіл Компані, мала за останній рік поверх 102 мільйонів доларів чистого зиску. На кожний уні (шер) припадає \$8.84 дивіденди. Минулого року прибуток виносив тільки \$1.83 на уні. Є це найбільший заробіток від 1930-го року.

СКІЛЬКИ ВИТРАЧЕНО НА ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Сенатський комітет догляду за витратами на вибори президента опублікував, що федеральні і стейтові партійні комітети витратили 22.740.313 доларів. З того републиканці витратили \$14.941.142, а демократи \$6.095.357. Републіканці дістали на вибори від своїх прихильників \$16.476.039, а демократи \$6.095.347. Закон про "чисту політику" дозволяє кожній партії витратити не більше як три мільйони доларів. Коли до того, що витратили централі, додати витрати місцевих комітетів, то вся сума, витрачена на вибори, досягне 35, а може й 40, мільйонів доларів.

ЗАКОН ПРО ПОМІЧ АНГЛІЇ ПЕРЕДАНИЙ КОНГРЕСОВИ

Комісія закордонних справ конгресу прийняла 17 голосами проти 8 проєкт закону про американську всесторонню поміч Англії і тим державам, що змагаються з диктаторами. В проєкт включено поправки, на які удевно погодилась частина опозиції, представники більшості й уряд.

Ухвалений комісією законопроект дає президенту право позичати, винаймати, надавати й іншими способами передавати державам, що змагаються з напасниками (агресорами) всі їм потрібні військові матеріали, зброю, літаки, кораблі, амуніцію й інше воєнне знаряддя.

Поправки, включені в закон, обмежують згадані повноваження президента до 30-го червня 1943-го року. Далі, президент мусітиме складати перед конгресом звіт з поданої допомоги що три місяці. Він матиме право не включати у звіт

справ, яких розкриття могло б пошкодити державі чи тим країнам, яким Америка помагає. Також додано застереження, що нічого в цьому законі не слід вважати за дозвіл американській флоті конвоювати кораблі з воєнним знаряддям до Англії, та доручено президентові, щоб він радився начальників армії і флоти закни передасть який важний військовий матеріал чужим державам.

Загально панує переконання, що дискусія над законопроектом не забере більше як тиждень часу і що голосування над ним відбудеться вже при кінці слідуючого тижня. В дискусії републиканці під проводом конгресменів Мартіна і Фиша будуть критикувати цей законопроект і будуть підтримувати внесення, щоб позичити Англії два більйони доларів, Канаді пів більйона а Греції 50 мільйонів, без того, щоб давати президентови спеціальні уповноваження.

НЕ ДАЛИ КОНТРАКТУ ФОРДОВИ НА ВІЙСЬКОВІ ЗАМОВЛЕННЯ

Секретаріат армії не дав Генрі Фордови замовлень на близько 12 тисяч військових автомобілів, хоч Форд представив на них найнижчу ціну. Сталось це наслідком відмови Форда прийняти зобов'язання, що при виробі тих автомобілів він буде придержуватись законів про працю, які обов'язують всіх, хто виробляє продукти на вивіз зі стейту, де знаходиться фабрика. Замовлення на ті автомобілі дістала фабрика Фарго Мотор Компані з того самого Дітройту, яка таке зобов'язання прийняла.

Рішення секретаріату армії вважають поважною перемогою Сидні Гілмена, представника робітництва в Раді Оборони. Управа Фордової компанії віддала заяву з наріканням на те, що "до робітництва правдоподібно прислухуються у Вашингтоні".

Разом з тим представники

компанії Форда заперечили вістки, немов би Генрі Форд був готов закинути виріб автомобілів і рішився винаймати свої фабрики державі за одного долара. Таке в конгресі сказав мишигенський републиканський конгресмен — Гофмен.

В правничій опінії, яку правні заступники уряду предложили Найвищому Судови в справі відклику Форда від присудів за непослух робітничим законам, гостро осуждено боротьбу Форда проти юнії та підтримано домагання, щоб Форд прийняв назад робітників, звільнених ще в 1937-ому році з праці в його фабриках за юнінну діяльність. Фордові адвокати кажуть, що Форд боявся, щоб ті робітники не захопили його фабрики окупаційним страйком. Представник уряду твердить, що цей страх був без ніякої основи.

УСПІШНИЙ "МАРШ ДАЙМІВ"

До минулого четверга в Білому Домі одержали "даймів" на 58.000 доларів. Це є щорічна збірка на боротьбу з хворобою дитячого параліжу, яку переводять в день уродин президента Розевелта. Цього року збірка була більша, ніж колинебудь.

В той день трапилась також интересна пригода Анні Скелпovich з Гері, Вест Вирджинія. Вона родилась в той самий день, що президент і написала йому про це, побажавши щастя і здоров'я. З Білого Дому вислали їй подяку, яка попала в руки її брата, який на жарт дописав, що Анну запрошують до Білого Дому. Вона дуже втішилась, приїхала до Вашингтону з тим за прошенням і там попала до поправчого дому з тим, що її мали відіслати до батьків, до Гері. Президент довідався про прикрі наслідки братового жарту, казав привести Анну до себе, побажав їй також щастя

ЯПОНЦІ ГРОЗЯТЬ, АЛЕ НЕ ДУЖЕ

Японський міністер закордонних справ Матсуока заявив, що завданням нового японського амбасадора буде стримувати Америку від війни. Далі Матсуока казав, що японці будуть просуватись на полюдне в сторону Голандської Індії без огляду на те, що хто про це каже. Поінформовані кола кажуть, однак, що всі японські промови й погрози робляться тільки для пропаганди, та що японці не будуть зачинати ніякої нової авантюри, поки не переконаються, що держави "осі" в Європі справді такі сильні, як вони про себе говорять. Американські знавці думають, що Японія тепер дуже слаба.

з уродинами і запросив на президентський бал, кажучи: "А тепер ми зажартуємо собі з твого брата." Кажуть, що Анна цілий день не знала, чи це дійсність, чи може сон.

18 ЖЕРТВ У РИБАЦЬКІЙ КАТАСТРОФІ

Покритий ледом корабель, що прибув до пристані в Бостоні, врятувавши на морі п'ятьох рибаків з затопленого рибачього човна. При катастрофі, що сталася наслідком зудару рибачього човна з невідомим кораблем, втопилось 18 рибаків.

Народна Воля

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL.

Орган Українського Робітничого Союзу в Скрентон, Па. Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу, за винятком державних американських і українських свят.

Ukrainian paper published every Tuesday, Thursday and Saturday, except on National or Ukrainian holidays, by the Ukrainian Workingmen's Association, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

Entered as second-class mail matter June 16, 1913, at the Post Office of Scranton, Pa., under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, of the Act of October 3rd, 1917, authorized July 10th, 1918.

НАРОДНА ВОЛЯ	
ПЕРЕДПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
В Сполучених Штатах з відомим Скрентон, Па., на рік \$3.00	In the United States (except Scranton, Pa.), per year \$3.00
На рік \$1.50	Per 6 months \$1.50
В Канаді, закордоні і в Скрентон, Па., на рік \$5.00	In Canada, foreign countries and in Scranton, Pa., per year \$5.00
На рік \$3.00	Per 6 months \$3.00

Ціна подвійного числа 3 центи	Single copy 3 cents
Телефон: 2-8897	Telephone: 2-8897

Адреса — Address
NARODNA WOLA, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

За оголошення редакції не відповідає

НЕ ТУДИ ДОРОГА

На початку минулого місяця лондонський консервативний щоденник "Таймс", якого статті вважають висловом опінії уряду Великої Британії, помістив статтю про воєнні цілі Англії. В ній, між іншим, було сказано про Англію таке: "Ми не боремося тільки за повернення даного стану. Підчас попередньої війни ми були готові вважати становище зперед 1914-го року за свого рода золоту добу. Ми думали, що відбудова такого світа, ненарушеного, тільки з дрібними поправками, означатиме поворот до мира й добробуту. Кличем теперішності не сміє бути поворот до давнього стану, але перебудова основ нашого суспільного й міжнародного ладу."

Нав'язуючи до цієї, справді революційної, заяви найповажнішого пресового органу Англії, соціалістичний польський тижневик у Нью Йорку "Робітник Польскі" заявив, що час і полякам призадуматись над своїми воєнними цілями. Він писав:

Поляки також мусять зачати говорити про свої воєнні цілі. Вони мусять сказати цілому світові, як вони уявляють собі майбутню Польщу, її внутрішню організацію і її суспільну програму. Вони мусять також заявити, яке завдання вони ставлять відбудованій польській державі у праці при організації європейської єдності і над забезпеченням постійного мира на Сході Європи. Вони мусять довести, що Польща, якої тимчасово окупували двома ворожими державами викликала світовий переворот, є кінцевим, необхідним чинником відбудови Європи і мира.

Не знаємо, чи говорячи про окупацію Польщі "двома ворожими державами" згадана газета має на думці тільки корінно польські землі біля Ломжі і Остроленки, забрані тою "другою державою", себто Росією, чи може говорить також про московську окупацію Західної України і Білорусі, які ніколи не вважали себе частинами Польщі. Припускаємо, що польські соціалісти вже знають, що окупація тих земель була насильством над Україною і Білоруссю, а не над Польщею. Коли воно так, тоді становище польських соціалістів можна б тільки привітати: їх почин міг би стати товчком до чесної дискусії і справедливої переоцінки польської політики зперед війни, яка була одною з причин теперішньої світової катастрофи.

Потребу такого з'ясування воєнних цілей Польщі висловили також інші польські угруповання і ще на початку січня відбулась у Шикаго нарада так званої "Ради Польонії", яка розбирала справу конгресу американських поляків. Той конгрес, між іншими справами, мав би також з'ясувати становище поляків до майбутнього мира. Над цією справою ведеться тепер дискусія в польсько-американській пресі, в якій різні польські провідники висловлюють свої думки про такий конгрес та про напрямні польської політики. З дискусії видно, що частина польської імміграції невдоволена ні з політикою фахових польських дипломатів, ні таки з своїх власних лідерів.

На жаль, у тій дискусії не було чути ніодного голосу, який попрабував би затронати справу відношення Польщі до України. То тут то там попадають загальні фрази, часто підмішані "всеславянським" соссом, однак без ніякого глибшого значіння. Одиноке ясне становище до українців зайняв тільки фортеп'яніст Ігнаці Падеревскі, який у вільних від музики хвилях поміг вже раз збудувати таку Польщу, яка не тільки сама не встоялась, але ще й стала одним з головних запальників світового пожару. В письмі на згадану вище нараду в Шикаго, між іншими, які американські поляки повинні робити, Падеревскі на другому місці своїх тринацяти точок сказав таке:

Треба підкреслювати [перед федеральним урядом і американським громадянством] право 35-мільйонного польського народу рішати про себе в територіальних рямцях, які втворили історичний розвиток польської держави.

Коротко і ясно. Поляків є 35 мільйонів, вони мають дістати свою "історичну Польщу" і самі мають рішати, який в тій Польщі буде лад!

Здається, годі вдуматися більше нахабство в цей час боротьби за демократію, як наука пана Падеревського американським полякам. По перше: звідки він набрав 35 мільйонів поляків, коли навіть найзавзятіші польські патріоти рахують польське населення усього світа, в тому числі і в Америці, на 25 мільйонів? Остання, сфальшована підсудчиками, статистика вказує тільки 20 мільйонів римо-католиків у Польщі, а відомо, що там були не тільки польські, але й українські, білоруські, литовські й німецькі римо-католики. Православних, протестантських і греко-католицьких поляків певно не було

стільки, що римо-католиків повище названих народів.

Ясно, що пан Падеревскі пробує зарахувати до поляків і тих 11-12 мільйонів населення бувшої польської держави, які ненавиділи Польщу з глибини душі і які ніколи не хотіли й далі не хочуть за ніяку ціну до неї належати. Він говорить не про Польщу польського народу, а про "історичну Польщу", яка до часу повного розвитку царської імперії була головною європейською "тюрьмою народів" і яка після упадку царської Росії поділилась тим "гонором" з більшовицькою Москвою і боярською Румунією.

Не знаємо, чи англійські воєнки будуть гинути за те, щоб відбудувати для пана Падеревського "територіальні рамці", закреслені історичним розвитком, але за те знаємо що інше: спроба приєднати який небудь клаптик української землі до Польщі буде причиною смертельного спротиву збоку українців і зародком нової війни. Трудно собі уявити, щоб не знати як завзяте "підкреслювання" поляками цієї грубої неправди і нахабства переконало якогось розумного американця про слушність польської справи, та про те, що така Польща може бути "чинником мира".

Такі виступи, очевидно, стрінуть як найрішучіше заперечення з українського боку, а ті поляки, які щиро хочуть окреслювати такі "воєнні цілі Польщі", які мали б показати світові, що Польща є "кінцевим, необхідним чинником мира в Європі", мусять дуже рішучо відмежуватись від ідеології, яку пропагує пан Падеревскі.

СВІТОВІ ЦІННОСТІ УКРАЇНИ

В попередній статті ми ствердили, що нашим дороговказом у світовій заперусі є ідеал свободи й добробуту, як окремих людських одиниць, так і цілих народів (націй). Тому наше місце в таборі працюючої демократії, а не грабуючих диктатур.

Зазначаючи так своє місце, потребуємо усвідомити й свої можливості, завдання та властивості. Ставлячи свої вимоги, мусимо показати й свої цінності. Жадаючи від демократії захисту нашої волі, відродження нашої державної суверенності, потребуємо показати їй, що Україна не вживе того проти інтересів людства, а свої сили й властивості дасть на поміч світовій демократії, щоб закріпити всесвітній мир і добробут на засадах добровільного порозуміння й спільного захисту.

Наші можливості в цей час більші, ніж коли інше, бо світ перебудовується. Падають попередні державні будівлі — старі й нові, великі й малі. Треба будувати все наново. Хоч не хоч. Досвід наш, як з часів будівництва в роках 1917-1920, так і по розгромі, значно більший, ніж був раніш. Сьогоднішні нарівні з нами лежать в руїнах державні будівлі багатьох інших народів. Навіть великих. Все це облекшує наше завдання.

Однак покладається, що "якось то буде", що хтось нам по дорозі збудує українську державу. — було б злочином. Збудуємо лише те, що сами збудуємо.

Українці в Америці не можуть будувати Україну звідси. Україну збудує сам нарід на рідних землях. Та допомогти їй будівлі з Америки і можна і треба.

Два головних роди помочі можуть вийти від американських українців в цей час: матеріальна поміч жертвам всіх нещастя, які перекочуються по наших землях, винищують наш нарід, та пропаганда української визвольної справи.

Справа матеріальної помочі ясна. Не потребує висвітлення. Хіба лише з технічної сторони. Справа ж пропаганди поки що стоїть невирішено.

Серед кого пропагувати? Для чого й що? Означивши своє місце в таборі працюючої демократії, мусимо пропагувати свої потреби й завдання українського народу в першу чергу серед неї. Пропаганда українських визвольних змагань серед диктатур безнадійна й смішна. Не може визволити той, хто в засади за поновлення слабших дужими. Пропаганда потрібна серед демократії, щоб вона знала український нарід, розуміла й

довіряла йому. Щоб демократія вивчала український нарід частину себе, відчувала його приналежність до неї, вигоду цієї приналежності, шкідливість втрати і т. п.

Тому завдання нашої пропаганди — піднести серед демократичного світу цінності України для демократії. Не те, що лише Україні потрібне, а те, що потрібне всій світовій демократії, що може поліпшити її становище. Чисто українські потреби мало кого цікавлять, як і індивідуальні потреби інших народів. Але ті українські потреби, які є потребами й інших народів, — добробут, свобода, мир, безпека, рівність, самоуправа, — зацікавлять демократію і змусять звернути увагу на Україну як на одну з тих сил, що може боротися за її світові ідеали.

Які ж це цінності України? В першу чергу — історичний і побутовий демократизм України. Уже в зародку історії Україна керувалася "вічами" — громадами. "Віча" — початки народоправства, демократії. Це докладно з'ясував український історик М. Костомаров. Далі — демократичний козацький устрій. Запоріжжя, "Брацтва" на захоплених Польщею землях. Кооперативний рух останніх часів і т. п.

Український нарід завжди був проти абсолютизму, диктатури. Князів йому настановили завойовники, Польща — Росія, Московія, Австрія. Український нарід, як лише здобував самостійність, завжди заводив народоправство — "віча", козацтво, виборне гетьманство, українську народну республіку.

Друга цінність України — відсутність імперіалізму. Україна ніколи не була імперіалістичною, ніколи не зазіхала на сусідні землі. Захищала лише свої. Українці — не імперіалісти й ніколи ними не були.

Третя: Україна не раз уже охороняла Європу від різних навал із сходу: від татар, турків. Сьогодні ж вона є стіною проти московського комунізму-більшовизму. Нікий інший нарід стільки не борюється проти комунізму-більшовизму, як український. Українці найдовше воювали з совітською Москвою, найбільше повставали проти її насильства. І до цієї пори не примиряться з нею.

Четверта: Україна, займаючи осередкове місце на шляхах із заходу на схід, з півночі на південь, маючи величезні різноманітні природні скарби, не зазіхаючи на жадні сусідні землі, бо не має в цих

НЕ МАЛА БАБА КЛО-ПОТУ . . .

Лист з Торонто

Все почалося з того, що так званий "націоналістам" з УНО в Торонто забаглося дістати в свої руки будинок бувшого більшовицького Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім (ТУРФДІМ), яке минулого літа доміняльний уряд проголосив нелегальною організацією разом з іншими подібними комуністичними і фашистськими товариствами.

Будинки бувшого ТУРФДОМУ віддано під контроль державного сторожа ворожого чужинського майна і їх можна винаймати. І ось УНО (канадське ОДВУ) в Торонто винайняло місцевий такий будинок, як кажуть, за \$200 місячно, встановило наново світло й воду та взагалі привернуло будинок до порядку і проголосило його відкриття "святоточним концертом" за вступом по 50 центів. Коли в призначений вечір люде почали сходиться до залу, вони застали будинок замкнений і перед ним поліцію, яка повідомляла всіх, що концерту не буде.

Виявилось, що упівці про все подбали, тільки "забули" про одну річ — не взяли дозволу від місцевої влади на вживання будинку для публич-

жальної потреби, може стати одним із міцних осередків і баз / нового демократичного ладу; господарським, культурним і політичним посередником між індустріальним заходом та аграрним сходом, між славянами й неславянами і т. п.

П'ята: — Ідея співпраці народів — в середині й назовні — не нова для України. Запоріжжя побудоване було на засадах братерства. Кирило-Методіївське Товариство з участю пророка відродження України, Т. Шевченка, мало вже програму федерації славянських народів навколо України, зі столицею в Києві. Українська Народна Республіка видала найкращий закон про автономію всіх народів України.

Шеста: — Україна не неситиме в собі загрози війни, наладу на інших. Досвід 20 літ миру показав, що малі держави зовсім не "балканізували" світу, як то дехто раніш боявся. Навпаки: всі малі держави, навіть балканські, пильно дотримували умов миру.

Сема: — Україна на досвіді показала, що вміє боротися за свободу й демократію. Козацтво віками билось за неї з Туреччиною й Польщею. В боротьбі з деспотизмом московських царів Україна була головною фортецею борців за свободу — вона дала їх найбільше.

Українська Народна Республіка завзято билась з насильством московської совітської диктатури, з претензіями царських генералів на відродження абсолютизму, з німецькою військовою окупацією, з насильствами польської шляхти й польського імперіалізму. Карпатська Україна героїчно билась проти навали мадярської диктатури. Україна, як і Фінляндія та Греція, посвідчила, що малі держави вміють жертвувати всім для захисту своєї свободи й суверенності.

Можна було би ще наводити позитивні властивості України для демократичного світу. Але й наведеного досить, щоб звернути увагу на цінність України в боротьбі за свободу й демократію. Згадавши властивості показують світові дійсне природне правдиве обличчя України. Наше завдання саме ці властивості показати всьому демократичному світові: науковим виданнями, пресою, лекціями, радієм і іншими способами.

Н. Григорієв

НОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД

На поклик Української Національної Ради перестали жертви на потреби підтримки змагань українського народу до Самостійности, Соборности і Народоправства (демократії):

Марія Вакулінська, Ньюарк, Дж., з Дня Матері	\$10.00
Збірка з нагоди 30-ліття подружжя Анастасії і Івана Дмитруків, Баунд Брук Гайтс, Н. Дж. (переслав П. Вакулінський)	12.00
Збірка Товариства ім. Ст. Мельничука, Гемпстед, Н. Й.	4.00
Відділ 227 У. Р. Союзу, МекКіз Ракс, Па.	5.00
Відділ 228 У. Р. Союзу, МекКіз Ракс, Па.	10.00
Відділ 146 У. Р. Союзу, МекКіз Ракс, Па.	5.00
Збірка на листу т. Й. Куціва (листа ч. 153), Нью Йорк, Н. Й.	7.00

РАЗОМ

\$63.40

них підприємств. І концерту їм не дозволено відбути.

Вже тоді в торонтонській англійській пресі появилася не дуже то прихильна до УНО новинка з приводу заборони концерту, а в очах української громади унівці такі добре себе осмішили. Бо тільки подумати. Всюди "націоналісти" хваляться, що вони одиноки можуть перебрати владу на Україні, бо всі інші українські партії і групи до пічого, а тут не вміють перебрати в свої руки навіть звичайної залі.

Та проминув який місяць і справа дозволу на публічне вживання залі прийшла перед торонтонську поліційну комісію. УНО зробило формальну апликацію, щоб такий дозвіл дістати (ліпше пізно, як ніколи), а представники двох канадських організацій — Товариства Громадянських Свобід і Торонтонської Ради Молоді — явилися перед комісією з протестом, щоб дозволу для УНО не дати. Вони вимагали розслідування закидів, що УНО займалося фашистською діяльністю. Якщо ці закиди виявляться безпідставними, організації не будуть виступати проти надання дозволу для УНО, казали вони.

Між іншим, представник Товариства Громадянських Свобід заявив, що ще 6-го травня 1939 офіційний орган УНО, "Новий Шлях", надрукував офіційний привіт для Гітлера, і це було вже після того, як Гітлер зайняв Чехословаччину. Також були надруковані привіти для Мусоліні, Франка й провідника японського уряду.

Представник УНО відбивав закиди проти своєї організації і заявив, що її члени є лояльними канадійцями. Він назвав висунені обвинувачення пропагандою.

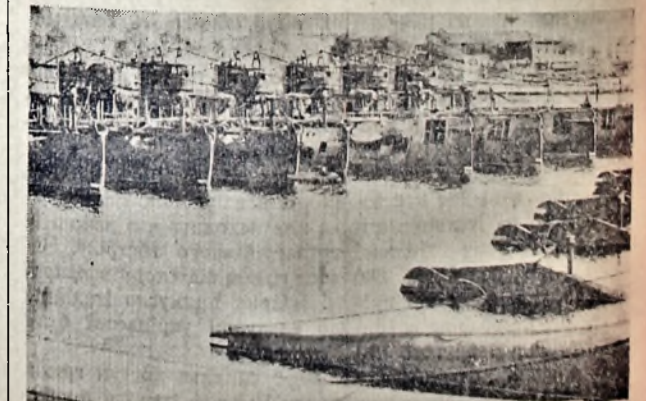
На запит, чи його організація підтримує гетьмана Скоропадського, представник УНО відповів, що вона виступає проти гетьманців, бо вони є "Джермен студжес" (німецькі прислужники).

Результатом переслухання було те, що поліційна комісія рішила розслідувати закиди проти УНО, буцім то вона займає або займається фашистською діяльністю, а справу дозволу на вживання залі далі відложена.

"Націоналісти" дістали при тій нагоді погану рекламу не лише на сторінках всіх трьох пресі.

Л. Т.

СТАРІ СУБМАРИНИ БОРОНЯТЬ ПРИСТАНЕЙ

Старі американські субмарини з часів світової війни такого типу, як на цій образку, будуть ужиті для охорони доступу до портів здовж східного побережжя Сполучених Держав.

ДОПИСИ

ЩЕ ПРО НАРОДНИЙ ДІМ В НЬО ЙОРКУ

В Народній Волі було на протязі останніх років кілька дописів про потребу модерного, вигідного і репрезентативного Українського Народного Дому в Нью Йорку. Останній допис у тій справі був в 45-му числі з 20-го квітня 1940. У ньому я звертав увагу, що за будову могла б взятись Українська Громадська Рада міста Нью Йорку. Після того що справу піднято кілька разів на засіданнях Ради і над нею розвинулась широка дискусія.

З Ради та дискусія поширилась на всю українську ньюйорську колонію. Її почали обговорювати товариства, які не належать до Громадської Ради, поодинокі люди, гурти, а навіть деякі товариства молоді. Думка про потребу такого дому, де могло б гуртуватись українське товариське життя, вкорінювалась шораз глибше і накінці піднялись голоси, щоб в тій справі щось позитивного зробити. Народна Воля і ті люди, що в ній про це писали, можуть бути вдоволені: посіяне зерно починає килитись.

Першим таким кроком до здійснення думки про новий Народний Дім було віче, яке відбулось в грудні минулого року, а далі обширні збори, скликані на 15-го січня 1941, в яких взяло участь поважне число громадян. Були на ньому представники товариств, бизнесмени, адвокати, представники Громадської Ради, Центрального Комітету і комітету, що був вибраний на попередньому вічу. Велась жива дискусія, в якій піднімались голоси за і проти такої будови, а також обговорювались способи, як таке діло можна б виконати з успіхом. Накінці рішено скликати ще одні збори і запросити на них представників всіх товариств, клубів, церковних громад, брацтв, сестричтв і товариств молоді, без ріжниць партійних переконань чи релігії.

Замітна в дискусії була за-

гальна згода, що такий дім потрібний. Тільки дехто мав сумніви, чи з бизнесового боку таке діло втримається. Далі замітне було й те, що багато бесідників підкреслювали потребу взаємної терпимости та зазначували, що це має бути дім для цілої української ньюйорської громади, а особливо для нового покоління американських українців.

Слова одно, а діло друге, і по одних-двох зборах це не можна твердити, чи справа вдасться і чи буде переведена так, як треба. Але з того, що широкий загальний говорити про дім, можна вже мати надію на успіх. Я хочу тут від себе подати кілька думок, які варто взяти під увагу перед слідуючими зборами, які відбудуться 19-го лютого, та відносно яких учасники тих зборів повинні би мати вироблену якусь думку.

Насамперед хочу пригадати, які надії ньюйорські українці мали в 1917-1918 роках, коли перший раз взялись за здійснювання клича, що "в своїй хаті своя правда", і вкінці придала народний дім. На протязі двох десятиків літ цей дім існував, однак кожний ньюйорчанин українського роду знає, що він ні під одним оглядом не сповнив тих надій, які на нього покладали. Так, у білі він служив нашій громаді, бо іншої своєї домівки не було. Однак під культурним, громадським і під бизнесовим оглядом цей дім не був тим, що американці називають "суксес".

Причин на це було багато: недосвід, нетерпимість, партійність, а деколи великі бизнесові помилки, що були наслідком відсутности належної громадської контролю.

Це все мусимо мати на увазі тепер, коли хочемо знову братись за подібне діло, щоб не повторювати промахів минулого і не ставити нового дому на кепських моральних і матеріальних основах. Новий дім треба будувати чесно, совісно, з розумом і зі здоровим

почуттям громадської відповідальности.

На зборах 15-го січня висказано думку, щоб кожний присутний піддав громаді свій план, як перевести будову Українського Народного Дому в Нью Йорку в життя. Ось мої думки про цю справу:

1. Створити ширший комітет для збирання фондів на будову Українського Народного Дому в Нью Йорку з представників тих ньюйорських товариств, які хочуть взятись за це діло. Цей комітет вибрав би екекутиву з трьох людей — голови, касієра й секретаря, та контрольну комісію, також з трьох членів.

2. Покласти комітет зайнявся би збиранням (а) уділів (шерів) корпорації, яка буде будувати УНДім і (б) фонду на підготовку цієї корпорації і будови.

Щоб українські люди й товариства складали з довіря гроші на будову дому, треба їм дати певність, що на випадок невдачі їх вклад буде їм повернений в цілості і їх гроші не розійдуться на "адміністративні видатки", хоч може йому й не буде. Тому на працю підготовчого комітету треба здобути фонди іншими способами: збірками, пожертвами товариств, підприємствами і т. п.

3. Три згадані головні урядники комітету повинні бути забондовані. На мою думку, громадянство буде мати до них більше довіря, коли їх виберуть споміж людей, до свідчених у фінансових справах, найкраще "бизнесменів". Громадянство знатиме, що вони вміють як слід і чесно орудувати грошми.

4. Збирання грошей на шери повинні вестись доти, доки не буде зібрана якась згорі означена сума, приблизно половина того, що мав би коштувати дім. Коли така сума буде вже в касі комітету, тоді треба би вибрати чартер корпорації, скликати збори шерівців і вибрати постійну ділову управу, яка зайнялась би виробленням плану, купном парцелі, позичкою на моргедж і всіма іншими діловими

справами. Так зорганізована корпорация почала би і перевидала би будову.

До згаданого комітету належало би також надрукування уділових посвідок, збірок деловодство, а навіть підготовка праця за розшукуванням відповідної локації, моргеджів і т. п. Його завданням також повинно бути своїм поступованням влєвнити громадянство, що майбутній Народний Дім не буде установою одної партії, але загально-народним майном, та що діло буде вестись чесно, розумно і по бизнесовому. Від того буде залежати успіх підприємства і підтримка громадянства, а головну участь в ньому молодого американсько-українського покоління, для якого далекі і чужі є суперечки, що ділили і до деякої міри все ще ділять стару українську громаду.

Ще одно: є вже люди, що ще заки зібрано одного долара на УНДім, вже рисують та показують плани, як він має виглядати, що в ньому буде, де він буде збудований і т. п. Це дуже гарно, але чи не завчасно. Перше треба приготувати й розбудувати фінансову основу, а щойно після того покласти архітектів і від них вимагати плану й поради, що ми за свої гроші можемо збудувати. Краще не розмахуватись задалеко, щоб потім не було розчарування.

Це мої думки на тему будови нового УНДому в Нью Йорку. Добре буде, коли більше громадян вискажуться про цю справу. Спільним зусиллям, чесною співпрацею, розумним компромісом і планом зможемо зробити діло, з якого користатимемо не тільки ми, але й наші діти та внуки, і весь американсько-український загаль.

ЯК ВЧИТИ МОЛОДЬ (Дітройт, Миш.)

Часто, може навіть аж за надто часто, чуємо нарікання батьків, промовців, діячів, світських і духовних, старих і молодих, що наша молодь відчужується від нас, не знає нічого про український нарід, гордиться ним, чи просто бай-

дужніє до того, що батьки вважали важним, а то й "святим" для себе. При цьому влітає і "нашим провідникам" і "нашим газетам" і "інтелігенції" і кому попаде. Мовляв, вони всі винні.

За те ніколи не чути, щоб який батько або мати вдарив у великій мірі їх власна вина. Як не як, а яблуко падає недалеко до яблуні і коли з нього впаде гниличка, то треба подивитись, чи яблуні не обсіли хробаки.

По перше, мало батьків проваляли, а більшість просто не мали змоги навчитись англійської мови так, щоб могли з дітьми щиро й обширно розмовляти. Дитина від них навчилась тільки кільканацять чи може кількадесят найзвичайніших українських слів, як "сядь", "встань", "ходи їсти", "іди спати" та "побіжи до склепу", і на тому кінець. Вони ж знову теж навчилися при праці тільки найпростіші англійські слова і трудно їм склеїти якусь розумну чи поважнішу розмову з власними дітьми. А без того трудно оповісти дітям принадно про старий край, про український нарід, про його історію і т. д. Ще трудніше, щоб діти любили й шанували той нарід, коли вони про нього так мало знають.

Місцеві українські школи також небагато помогли. Правда, десятки дітей навчилися в них азбуки, деякі вміли продекламувати вірш чи прочитати навіть гладко щось в книжці, але що було, це в порівнянні з наукою про історію, літературу, минуле й сучасне Америки, яку вони діставали в американській школі? Капля в морі. Дитина порівнювала речі по своїйому і край батьків виходив з цього порівняння дуже мізерний.

В цьому не винні ні провідники, ні інтелігенти, а коли вже казати правду, то такі часто батьки, що не постарались про доброго вчителя до школи. Дяк мусів виконувати й духовні функції і вчити дитвору, хоч більшість з дяків до цього не мали приготування.

Вони зробили, що могли, але тисячка доларів в рік на громаду, що видає 10 до 12 тисяч на церкву, була б дала тій громаді таки більше фахового вчителя.

Тепер вже пізно про це говорити, бо більшість дітей дорослі. Хоч ті, що нарікають, дали мало що роблять, щоб лихо направити. Скільки то батьків пренумерують своїм дітям періодичні видання про Україну в англійській мові, хоч би такі, як "Юкрейнієн Лайф"? В скільки хатах пайдеться книжочки про Україну, видані в англійській мові? В скільки товариствах найдете бібліотечку таких видань? Не хочу говорити про моє місто, але хай кожний оглядеться довкола себе і сам помічує.

Тимчасом таких книжок тепер вже є багато. От взяв я брошуру про українську імміграцію в Америці, видану Українським Робітничим Союзом і там перейшов поданий на окладинці список книжок про українські справи в англійській мові. Правда, деякі з них старі і певно їх не купити, але "Марусю" Г. Квітки, "Мойсея" Франка, "Історію України" для дітей пані Гамбаль, "Історію України" для дорослих, та з десяток інших творів можна таки дістати. А хто з тих нарікаючих батьків їх має? В якій бібліотеці їх можна знайти? Публична бібліотека кожного міста, де є українці, тепер їх купила б.

Ось на це треба звернути увагу: дати нашій молоді добру англійську книжку про Україну і добре періодичне видання. Тим ми молоді навчимо, якого вона роду, і у великій мірі вкоринимо в неї добру пам'ять про нарід, з якого походять її батьки. "Юкрейнієн Лайф" сповняє під тим оглядом знаменито своє завдання. Хай же той журнал буде в кожній українській хаті. А коли діти матимуть книжки і журнали, тоді не буде нарікання на те, що вони відчужуються. Навпаки, тоді збільшиться попит на добрі книжки про Україну і певно, що їх будеться друкувати ще більше як дотепер. Обсерватор

ВИСТУП М. ГОЛИНСЬКОГО У ВИННІПЕГУ

Як подає газета "Канадійський Фармер", в п'ятницю, 10-го січня у театрі Вокер у Винніпегу відбувся концерт відомого також у Сполучених Державах співака, Михайла Голинського.

Концерт тривав півтора години. Виступи п. Голинського чергувались з виступами молоді скрипачки Греско. Сольо-співи Михайла Голинського — так пише згадана вище газета — щодо досконалости в нічмі не ріжнилися від співів на двох попередніх концертах. Публика була захоплена і її оплескам не було кінця. Голинський має свою власну інтерпретацію українських пісень. Голос Голинського на самій вершині і то так у низьких як середніх і найвищих позиціях.

Як повідомляють з Канади, М. Голинський приїде незабаром на виступи до Сполучених Держав.

НА СЛУЖБІ ПРАВДІ

Зі Сполучених Держав виїхала до Канади відома французька журналістка, Женеве Табуї, яка визначилася добрим знанням Європи і віщуваннями, коли, куди, чому і як Гітлер вдарить. Після розгрому Франції мусіла тікати до Сполучених Держав, щоб продовжувати боротьбу з Гітлером, хоч син її в німецькому полоні, дочка в лічниці окупованої Франції, а чоловік керує французькою фабрикою під доглядом німців.

В своїм першому інтерв'ю в Монреалі заявила, що Франція була сильною і славною, доки захищала правду, свободу і поневолені народи. Власне захист поневолених народів і зробив її історію славною. Коли ж зрадила і засади, втратила довіру й престиж. Особливо, зрадивши Чехословаччину. Вслід за тим і сама впала. Сама вона завше підтримувала Чехословаччину, бо така підтримка була працею для захисту миру у Франції.

Вступайте в члени У. Р. Союзу

Микола Гоголь

РІЗДВЯНА НІЧ

(Продовження)

— Це ковалеві мішки? — підхопила Оксана; — Тягнімо їх мерщій до мене в хату та подивимось гарненько, чого він сюди понакладав.

Всі, сміючись, пристали на таку вигадку.

— Але ми їх не підіймемо! — закричали раптом усі, силуючись зворушити лантухи.

— Стривайте но, — відізналась Оксана: — бігаймо хуленько по санки та відвеземо санками!

Та й подалися гуртом по сані.

Невільникам таки добре набридло сидіти в мішках, хоча дяк і розколював для себе чималу дірку. Коли б же ж це не було народу, то може б він і домудрувався якось вилізти; але вилізати з мішка привселюдно та на сміх себе виставляти... от що його стримувало, і він поклав собі чекати, тільки злегка покректуючи під Чубовими негречними чобітьми.

Чуба й самого он як кортіло на волю, почуваючи, що під ним щось таке лежить, сидіти на чому страх як було негаразд. Але зачувши доччині рішення, він заспокоївся і не хотів уже вилізати, міркуючи собі, що до хати треба було пройти що найменше ступенів з сотню, а то ще й другу. А як вилізе, то треба буде причепуритись, застібнути кожу-ха, підперезатись, — скільки то праці! Та й капелюх зістався в Солохи. То вже нехай

(7)

— Доброго здоров'я, — відказав, зупинившись, ткач. — Куди йдеш? — А так. Іду, куди ноги несуть.

— Поможи, чоловіче добрий, мішки віднести! Колядав хтось, видко, та й покинув серед дороги. Добром поділюсь по половині.

— Мішки, кажеш? А з чим же мішки, з книшками чи з палянцями?

— Та, думаю, тут усього доволі.

Виламали похапцем із ліси по кільку, поктали на них мішка та й понесли на плечах.

— Куди ж понесем його? До шинку? — запитав ткач по дорозі.

— Та й я б так думав, що до шинку; коли ж не повірять проклята шинкарка, подумає, чого доброго, що десь украла; до того ж я-ось тільки з шинку. Однесімо його до мене в хату. Ніхто нам не стане на заваді: жінки нема вдома.

— Таки справді нема вдома? — запитав обережний ткач.

— Хвалити Господа, ми не зовсім ще з глузду зсунулись, — мовив кум: — чорт би хіба поніс мене туди, де вона. Вона, певно, тягатиметься з бами аж до білого дня.

— Хто там? — крикнула кумова жінка, зачувши в снігах гармідер, що нарobili двоє приятелів з мішком, та відчиняючи двері.

Кум так і остовпів.

— От тобі й на! — мовив ткач, опускаючи руки.

Кумова жінка була така цяця, яких чимало по білому світі. Як і чоловік її, вона слівце

ніколи не сиділа вдома, а трохи не цілісніми днями вешталася по всяких кумасях та заживних бабках, підхвалявала й підідала з великим смаком, та билася тільки ранками з чоловіком своїм, бо тільки на цю пору і бачилась з ним часом. Ухня хата була удвоє старіша за полосного писаря штани, стріха подекуди світила дірами. З ліси тільки рештки бовваніли, бо то ж усяке, як рушало з дому, ніколи не брало дрючка від собак, надіючись, що йшовши побіля кумового города і висміче собі якого схоже з його ліси. В печі не топилось днів по три. Все, що нажебрає, було, мила дружина по добрих людях, ховала вона якомога від свого мужа і нероза самоправно відбирала у нього здобич, коли той не встигався пропити її в шинку. Кум, хоча й яку мав спокійну вдачу, не любив поступатися перед нею, а через те мало не завсідки виходив із дому з поплідбаними очима, а любя його жіночка, охкаючи, пленталась розказувати бабам, як то бешкетує її чоловік та як він її збив.

Тепер можна собі здумати, як спантеличила ткача з кумом така несподіванка. Опустивши мішка, вони позаступали його собою, ще й полами прикрили; та було вже пізно: кумова жінка хоче й погано бачила старими очима, проте мішка постерегла.

— Оце то добре, — сказала вона з яструбиною радістю в погляді. — Це добре, що наколядували стільки. Так от добрі люди завжди роблять. Тільки ні, щось мені здається,

чи ви не підчепили денебуду. Покажіть мені, зараз же, чуете, покажіть зараз свого мішка!

— Лисий дідько тобі покаже, а не ми, — мовив, відваги набравшись, кум.

— Яке тобі діло? — додав ткач, — ми наколядували, а не ти.

— Ні, ти мені покажеш таки, мерзенний п'янюго! — вереснула жінка, вдаривши високого кума кулаком у підборіддя та добираючись до мішка.

Але ткач та кум відважно заступили мішка і присилювали її вступитися назад. Не встигли вони опам'ятатись, а дружина вже вискочила в сні з коцюбою в руках. Хвацькою коцюбою чоловіка по руках, ткача по спині — і вже стояла коло мішка.

— Як же це ми допустили її? — сказав, прочувавшись, ткач.

— Еге, як ми допустили! А чому ти допустив? — відповів спокійно кум.

— У вас коцюба чи не залізна часом? — завважив по недолугій мовчанці ткач, чухаючи спину. — Моя жінка купила того року на ярмарку коцюбу; дала пів копи; дак та нічого... не дощуляє...

Тимчасом переможниця-жінка, поставивши на долівку каганця, розв'язала лантуха і заглянула в нього.

Та, мабуть, старечі її очі, що так добре побачили були мішка, цього разу обмилились.

— Е, да тут лежить цілий кабан! — скрикнула вона, плеснувши з радістю у долоні.

— Кабан! Чуєш, цілий кабан! — штовхнув ткач кума: — А все ти наробив!

— Та так уже й буде... знизнув плечима кум.

— Як то так? Чого ж ми порставляли, відберімо мішка! Ну, починай!

— Відійди геть! Вступись, кажу. Це наш кабан! — кричав, підступаючи, ткач.

— Геть забирайся, чортяча бабо, це не твоє добро! — казав, і собі наближаючись, кум.

Жінка взялася знову до коцюби, але Чуб саме тут виліз з мішка та й став серед сінєй, потягаючись, як чоловік, що тільки по прочував після доброго сну.

Кумова жінка скрикнула, об पुलи руками вдарившись, і всі, несамохить, пороззявляли роти.

— Що це вона дурна каже: кабан! Це ж не кабан! — закинув кум, вилупивши очі.

— Чи ти ба, якого чоловіка вперло в мішок! — сказав ткач, відсахнувшись назад з того ляку: — Що хоч кажи, хоч лусни, а тут без нечистої сили не обійшлося. Та він же і у вікну не пролізе!

— Та це ж кум? — скрикнув кум, придивившись.

— А ти ж думав хто! — усміхаючись, мовив Чуб. Правда, ставну удав я з вами штуку, а ви вже, бачця, збиралися мене зїсти замість свинини? Стривайте но, я вас потішу: в мішку лежить ще щось таке, коли не кабан, то запевне поросля, чи інша яка живність. Піді мною усе щось во-рушилось.

Ткач та кум метнулися до мішка; господиня вчепилася

собої з другого боку, бійка счинилася би знову, коли б дяк, побачивши тепер, що нема куди дітись, не видряпався з лантуха.

Кумова жінка, остовпівши, випустила з руки ногу, за яку взялася була волочити дяка з мішка.

— Ось і другий ще! — закричав зляканий ткач: — чорт зна яке настало на світі... аж голова морочиться... Не ковбаси й не палянці, а людей беруть та й кидають у мішки!

— Це дяк! — мовив, більше за всіх здивований, Чуб: — От тобі й на! Оце то Солоха! Посадовити в мішок... То ж то я бачу, у неї в хаті повно мішків... Тепер знаю я все: у неї в кожному мішку сиділо по двоє чоловіка. А я ж думав, що вона тільки на мені одному... от тобі й Солоха!

Дівчата трохи здивувались, не знайшовши одного мішка.

— Нічого робити, буде з нас і цього, — щебетала Оксана.

Всі гуртом взялися до мішка й поктали на сані.

Голова надумався мовчати, так собі міркуючи: коли він закричить, щоб його випустили та розв'язано мішка — дурні дівчата порозбігаються, здумують, що у мішку диявол сидить, і він зістанеться на вулиці, може, й до завтра.

(Дальше буде)

Спеціальна Оферта

З огляду на надзвичайні події в світі:

За 30 ЦЕНТІВ можна передплатити Народну Волю на один місяць. За 50 ЦЕНТІВ на два місяці.

OUR AMERICAN PAGE

Mail contributions to 524 Olive Street, Scranton, Pa.

NOTED WRITERS LAUNCH ANTI-PROPAGANDA DRIVE

Formation of The Free Company, a group of leading American writers and playwrights, for the purpose of counter-attacking foreign propaganda in this country, was announced in New York recently, by James Boyd, writer and chairman of the group.

Members of the company are preparing to use a nationwide hookup for a series of dramatic broadcasts presenting the principles of American freedom. Each presentation will be a free contribution by a different member.

"This is a proposal to present the bases of our freedom, not as paid propaganda, but as voluntary statements of faith by a group of Americans qualified to give them eloquent expression," Boyd said.

"What we are doing," he said, "is to express in action what millions of Americans feel; that we have in this country a way of life that is unique and precious and something to be infinitely proud of."

Members of The Free Company to date are: Robert E. Sherwood, Marc Connelly, William Saroyan, Maxwell Anderson, Orson Welles, Stephen Vincent Benet, Paul Green, Archibald MacLeish, Sherwood Anderson, George M. Cohan, James Boyd.

The opening statement for The Free Company reads:

"The effectiveness of hostile propaganda, so tragically demonstrated in various European countries, is greater here than generally realized. It may be expected to increase, rather than otherwise, especially if favored by self-doubt and confusion in the nation's mind.

"So far, most effort in this country has been directed to attacks on that propaganda. But the best defense would be positive restatement in moving terms of our own beliefs.

"They will be presented, not as abstractions, but as a living spectacle made actual to the mind by color, drama, and passion."

The Free Company project will be guided by a voluntary committee of: Robert E. Sherwood, representing writers; Burgess Meredith, representing actors; W. B. Lewis, CBS vice-president, representing radio, and James Boyd as chairman.

Boyd said the writers will have the greatest possible freedom of expression. The only requirements will be that the scripts shall represent a definitely dramatic treatment of the theme, rather than a didactic, expository or documentary approach.

He said arrangements are already under way for air time on stations throughout the country to bring the message of The Free Company to the people.

Writers and playwrights already in the roster of The Free Company are a good cross-section of "Who's Who" in American letters.

Robert E. Sherwood's latest play, "There Shall Be No Night," brought the injustices of the present war into glaring relief. It inspired movements to aid "under-dog" countries.

Orson Welles, of stage, radio and screen, has just completed work on a full-length film in Hollywood.

William Saroyan has a new

book on the shelves, "My Name Is Aram." It is still the subject of reviews in book pages throughout the nation.

Elmer Rice's newest play, "Flight to the West," is on Broadway.

Archibald MacLeish, poet and Librarian of Congress, has been appointed honorary chancellor of Union College for 1941.

The latest in a series of plays from Maxwell Anderson's pen is "Journey to Jerusalem."

Paul Green has just finished a dramatization of "Native Son," best-seller that deals with the problem of the Negro in America. He worked in collaboration with the author, Richard Wright.

Stephen Vincent Benet is working on a screen adaptation of his prize-winning story, "The Devil and Daniel Webster."

Two of Sherwood Anderson's latest publications are "Home Town" and "Winesburg and Other Plays." "Home Town" is a book of photographic records of the American scene, with the text by Anderson.

George M. Cohan's play, "Return of the Vagabond," was on Broadway last year.

One of Marc Connelly's recent plays was "The Farmer Takes a Wife."

James Boyd is the author of "Drums," "Long Hunt," and other books. His last novel, "Bitter Creek," ran serially in the Saturday Evening Post and was then published in book form.

AMONG BOOKS

RANDOM HARVEST. By James Hilton. Little, Brown & Co. \$2.50.

In his first full-length novel in seven years, James Hilton packs into "Random Harvest" the suspense of "Lost Horizon" and the appeal of loveable old Mr. Chips. It's a darned good story of a man who was . . . trying to find out who he was. It is excitingly wound around the old amnesia plot. . . . Hilton almost gives it renaissance. The setting is England; the time, the years before the present war.

The novel concerns the present and past of Charles Ranier, who at the rise of the curtain, is a member of Parliament, well established in a large and beautiful mansion, the husband of a woman who entertains handsomely.

Charles was injured in the front-line trenches in World War I, and from that moment until the wet day he woke up on a park bench in Liverpool five years later, his mind is a perfect blank.

His intelligent male secre-

tary-companion narrates the story . . . and tells how a man who nearly lost five years of his life, recovers them, and ties up the loose ends of the past to the prospect of a happy future.

James Hilton and "Random Harvest" are English . . . purely English! Every word and sentence plainly reflects typical English modesty, smug self-satisfaction and surety. There is, for instance, a passage which is worth quoting, illustrative of the inborn English attitude of security and invincibility:

"He switched the subject suddenly, pointing out of the window to a news placard that proclaimed, in letters a foot high: 'Collapse of England.' At that moment I felt that one thing

was true—That look in his eyes as if he were searching for something and couldn't find it. He began talking rapidly and nervously, apropos of the placard: 'Odd to think of some foreigner translating that without knowing it's only about cricket . . . but really, it does not refer to cricket at all, but to how God-damned sure we are of ourselves. You can't imagine that same phrase in the streets of Paris or Berlin. . . . It would begin a panic or riots or something. . . . Just think of it—'Debauche De France' or 'Untergang Deutschlands.' . . . Impossible. . . . But here it means nothing because we don't believe it could ever happen—and that's not wishful thinking—neither wishing nor thinking, but a kind of inbreathed illusion."

"Random Harvest" is a magnificent product of an inventive imagination. It will clutch your curiosity from the first page. It will hold your attention and give you a feeling of sublime ease and comfort throughout.

"Random Harvest" will make the movies to satisfy those who want another "Goodbye, Mr. Chips."

R. D. Goldberg

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УКР. РОБ. СОЮЗА

ASSEMBLY 13, ELMIRA HEIGHTS, N. Y. Christian Love Society. Yearly meeting was held Sunday, January 12th. Officers elected for the year 1941 are as follows: Stephen Telencia, president; Alex Kohan, vice-president; Andrew Counlick, secretary; Daniel Mysnyk, assistant secretary; Wasy Leshiw, treasurer; Gabriel Skalko, assistant treasurer. Regular meetings will take place second Sunday after the first of every month. All members are asked to bring their dues to the meeting on time or be suspended.

ВІДДІЛ 58, ЧОРЧВІЛ, Н. Й. Збори в неділю, 2 лютого, в 2-й половині, в домі Т. Тимка Бреславського, Рут Рова, Брактон. Присутність кожного члена є важною. Буде справоздання уряду і інші справи. Проситись контрольну комісію прийти рівно в 1-й годині пополудні, щоб перевіри-

Sacin' Double in the Navy

The navy will be seeing double from now on. Two sets of identical twins, whose names are quite similar, are shown taking the oath as they enlist in New York city. They are, left to right, Charles B. Pierpont and William Charles Pierpont, 19, of Woodstock, N. Y., and Charles Francis Heil and Francis Charles Heil, 17, of Newburgh, N. Y.

ти рахунки. Уряд вибрано на рік 1941 як слідує: Андрій Содома, президент; Никола Перчик, заступник президента; Василь Коломєць, секретар; Михайло Попович, заступник секретаря; Василь Хомин, касир; Тимко Бреславський, заступник касира; Анна Застроцька, Никола Перчик, Михайло Попович, контролери; Никола Кісіль і Параскевія Содома, дозорці хворих.

В. Коломєць, секр.

ВІДДІЛ 93, ШИКАГО, ІЛЛ. На річних зборах 12 січня вибрано уряд на рік 1941-й як слідує: Михайло Енджейовський, голова; Юліан Масель, заступник голови; Катерина Доманьчук, ректорка і фінансова секретарка; Никола Гуз, касир; Григорій Шостак, Никола Боруцький і Гнат Гарасимюк, контрольна комісія; Семен Доманьчук і Іван Мазурик, репрезентанти товариства. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першій, в першій годині пополудні, при 1944 Ірі вул. Слідуючі збори відбуваються в неділю, дня 9-го лютого. Проситись всіх прийти в означений час.

К. Доманьчук, секретарка

ВІДДІЛ 113, СТ. ЛУІС, МІЗУРІ. На річних зборах 12-го січня обрано старий уряд на рік 1941 як слідує: Домінік Тарка, голова; Михайло Чорний, секретир; Дмитро Балата, касир. Ухвалено знизити вkladку до місцевой каси з 45 до 25 центів. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першій. Слідуючі місячні збори відбуваються в неділю, дня 9-го лютого, в другій годині пополудні. Проситись всіх членів прийти на ці збори і взяти участь в покладженні дуже важної справи прилюдно, а не скликати позачасні збори.

Ю. Милуляк, секр.

ВІДДІЛ 116, ІСТ ШИКАГО, ІНД. На річних зборах 12-го січня обрано старий уряд на рік 1941 як слідує: Домінік Тарка, голова; Михайло Чорний, секретир; Дмитро Балата, касир. Ухвалено знизити вkladку до місцевой каси з 45 до 25 центів. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першій. Слідуючі місячні збори відбуваються в неділю, дня 9-го лютого, в другій годині пополудні. Проситись всіх членів прийти на ці збори і взяти участь в покладженні дуже важної справи прилюдно, а не скликати позачасні збори.

М. Чорний, секр.

ВІДДІЛ 123, КЕМДЕН, Н. ДЖ. Збори в неділю, 9 лютого, в 1-й половині, при 614 Вей Гук вул. Проситись всіх членів і членкинь прийти на час.

О. Мельничак, секр.

ВІДДІЛ 165, РОМ, Н. Й. На річних зборах 12 січня зібрав вибраний слідуючий новий уряд на рік 1941: Іван Лаврук, президент; Семен Федун, касир; Іван Гончар, фінансовий секретар; Петро Гураль і Алекс Яворський, контролери.

ВІДДІЛ 167, БЕЙОН, Н. ДЖ. Збори в п'ятницю, 7 лютого, в 7-й веч., в Народнім Домі. Проситись всіх прийти на час. На річних зборах 3 січня вибрано уряд на рік 1941 як слідує: П. Задорецький, президент; В. Федорик, фінансовий секретар; Д. Павлишин, касир; М. Росоловський, С. Кибало і М. Кошніський, контрольна комісія. Позамісцеві членів повідомляється, що на річних зборах ухвалено одностайно присутніми членами, щоб позамісцеві забрали собі переступні листи, а як ні, то нехай платять по 10 центів на коштів вислання їх розмету. Принципи та, що як член захворіє, то в великій кошті для брацької каси вислати дозорця хворих. Секретар повідомить кожного з осібна листовою в тій справі.

Уряд

ВІДДІЛ 196, ГЕРІ, ІНД. Збори в неділю, 9 лютого, в 2-й половині, в

Нейборгуд галі, при 17 і Адамс вул. Проситись всіх прийти і віршити свої залеглості.

І. Зіненчик, секр.

ВІДДІЛ 204, ШИКАГО, ІЛЛ. Збори в суботу, 8 лютого, в 7-й веч., в Парковій галі. Проситись всіх прийти, бо є важні справи. Уряд на рік 1941: Стефан Шалько, президент; Іван Гарин, касир; Никола Сис-топчик, фінансовий секретар.

Уряд

ВІДДІЛ 205, ШИКАГО, ІЛЛ. Вибрано слідуючий новий уряд на рік 1941: Петро Іванов, президент; Михайло Чуба, заступник президента; Никола Гуміняк, касир; Никола Стахник, ректорський і фінансовий секретар; С. Юрчак, А. Керинія і Д. Гарасим, контрольна комісія; І. Юрчак, Д. Ендзо і Я. Ковальчук, дозорці хворих. Ухвалено відбувати збори в другу суботу в місяці. З огляду, що парковий будинок тепер знаходиться в стадії перебудови, слідуючі збори відбуваються у тов. М. Гуміняка, при 5132 Савт Трой Ст. в суботу, 8-го лютого, в годині 7:30 вечером. Проситись всіх членів прийти на ці збори в означений час.

Уряд

ВІДДІЛ 229, ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. На річних зборах 3 січня потверджено старий уряд на рік 1941 як слідує: Ігнатій Бабяк, голова; Леон Бойко, заступник голови; Андрей Малойд, фінансовий секретар; Василь Кішенюк, ректорський секретар; Іосиф Горин, касир; Іван Кулинич і Леон Бойко, контролери; Василь Кішенюк, Василь Генегі і Павло Ворона, дозорці хворих. Збори будуть відбуватися в першу п'ятницю в місяці. Слідуючі збори відбуваються в п'ятницю, 7-го лютого, в Українськй Народнім Домі.

А. Малойд, секр.

ВІДДІЛ 240, Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Збори в неділю, 9 лютого, в 2-й половині, в домі касира. Проситись усіх прийти на збори. На річних зборах зібрав потверджений той самий уряд на 1941: Василь Кричонський, голова; Іосиф Курничак, касир; Петро Лесик, секретар; Михайло Швед і Дмитро Сагато, контрольна комісія. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першій кожного місяця, в домі касира.

П. Лесик, секр.

ВІДДІЛ 282, НЮАРК, Н. ДЖ. На річних зборах 19 січня вибрано

Fore!

The \$5,000 Western Open golf championship will be played at Phoenix, Ariz., January 31-February 2. Above is Jimmy Demaret, winner of last year's tournament.

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

Fore!

відділових урядників на рік 1941: Петро Семчишин, голова; Дмитро Легкий, секретар. Ухвалено відбудити місячні збори в другу середу по першій кожного місяця. Всі члени мають платити свої вkladки на зборах і тим улегшити секретареві працю. Також розмет буде висланий на час, коли всі будуть платити свої вkladки регулярно. Слідуючі збори відбуваються в середу, 12-го лютого, в годині 8-й вечером, при 160 Спрінгфілд Евіно (другий поверх). Проситись всіх прийти і заплатити свої вkladки.

П. Семчишин, голова; Д. Легкий, секретар.

ASSEMBLY 289, DETROIT, MICH. Club Arkas will hold a regular meeting Sunday, February 9th, at 10 o'clock sharp. All members are requested to attend this vital meeting, which will be held at 6690 Michigan Avenue.

Joe Zacharyczuk, secretary

ВІДДІЛ 294, МОНТРЕАЛ, КАНАДА. Товариство "Злука". Збори відбуваються в неділю, 9-го лютого, в другій годині пополудні, при 7172 Fabre St. (near cor. Papineau and Jean Talon Sts.). Проситись всіх прийти на ці збори в означений час.

Тедор Петелька, секретар

ВІДДІЛ 299, ОШАВА, ОНТЕРІО, КАНАДА. Повідомляється всіх членів.

що річні збори відбуваються в неділю, 9-го лютого, в другій годині пополудні, в домі секретаря, там, де все. Проситись всіх прийти на ці збори в означений час, бо маємо важні справи до покладження.

М. Гарасимчук, секр.

ПРИЙДІТЬ ДО НАС І РОЗМОВТЕСЬ ПО УКРАЇНСЬКІ З УКРАЇНСЬКИМ ПРОДАВЦЕМ

Виставляємо на ПРОДАЖ всі нові вповні відновлені УЖИВАНІ АВТОМОБІЛІ І ТРОКІ. Не тільки АВТОМОБІЛІ І ТРОКІ на наших просторіх подіри, але таксамо НАЙЛІПШІ УЖИВАНІ АВТОМОБІЛІ під дахом у наших складі уживаних машин. Не зважаючи на низькі ціни, проламо кожний НЮАРК МОТОР АВТОМОБІЛІ І ТРОК з нашою

БЕЗУМОВНО ГАРАНТІЮ ЗВОРОТУ ГРОШЕЙ NEWARK MOTORS

Авторизовані продавці PLYMOUTH DE SOTO INTERNATIONAL TRUCKS 432-442 South Orange Avenue Newark, N. J.

Phones: MA. 3-5251 & MA. 3-5252

Питайте за Мирославом Вакуліським

SOUTH SIDE BANK AND TRUST COMPANY

Складайте свої ощадности в цім сильнім і певнім банку

524 CEDAR AVENUE, SCRANTON, PA.

Член Федеральної Корпорації Обезпечення Депозитів

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ, БРУКЛИНА І ОКОЛИЦЬ! УВАГА!

Відділи Українського Робітничого Союзу Ню Йорку та Бруклина

— влаштовують —

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО

з приводу 30-літнього існування У. Р. Союзу В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ЛЮТОГО 1941 РОКУ в CARPATHIA HALL, New York, N. Y.

ПРОГРАМА СВЯТА:

1. Відкриття свята—І. Матейко, голова Контрольної Комісії У. Р. С.
2. Промова — М. Сініський, голова У. Р. С.
3. Сольо-сопран — п-на Ольга Чорній.
4. Промова — Т. Мінник, ректорський секретар У. Р. С.
5. Сольо-баритон — п. П. Ординський.

Акомпанімент — п-на О. Дмитрів.

"ВЕСЕЛА СОПІЛКА"

Представлення на 3 дії з співами і танцями М. Шугаєвського. Відіграють учні Української Школи при Жінчому Товаристві імені Лесі Українки в Ню Йорку. Представлення підготувала учителька школи, п-на Е. Залеська, хоріві співи в представленні — п-і Л. Ординська.

З огляду на широку програму початок рівно в 5-й год. Музика Н. Антошкова. — Вступ 40 центів

БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

ЗАМОВЛЯЙТЕ, ПОКИ ЩЕ НЕ ВИПРОДАНИЙ ІЛЮСТРОВАНІЙ КАЛЕНДАР

УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗА НА РІК 1941

Одинокий книжковий календар громадського характеру, що появився цього року в Америці.

Багато різнородних статей, оповідань, інформаций. — Численні образки.

Ціна для членів 25¢, для не-членів 40¢.

з поштовою пересилкою.

Замовлення посилати на адресу:

NARODNA WOLA,

524 Olive Street, Scranton, Pa.

By NICK NICHOLS

PETER PEN

